

Esquemes i resums d'història d'Espanya

Moviment obrer a Espanya (s. XIX fins 1923)

Entenem com a moviment obrer l'agrupació dels treballadors assalariats per reivindicar i lluitar per les seves demandes, siguin de caràcter laboral o polític, sempre en funció de la seva condició com a treballadors.

En iniciar-se la industrialització, la relació treballador-empresari, no està regulada, excepte per prohibir-se, expressament, l'associació de treballadors o les vagues.

D'aquesta manera ens trobem amb l'existència de llargues jornades laborals (10 hores o més), absència de dies de descans, la no existència d'assegurances en cas d'enfermetat, invalidesa o vellesa, salaris baixos, treball infantil...

En el camp andalús: gran nombre de jornalers sense feina, èpoques de fam.

Això porta els treballadors a organitzar-se per lluitar per les seves reivindicacions.

Inicis

1821: Incendi dels telers mecànics de les fàbriques d'Alcoi

1835: Incendi de la fàbrica Bonaplata a Barcelona (1^a a vapor d'Espanya)

Aquests dos fets es poden situar dins el moviment **Luddita (luddisme)**, que està en contra de les màquines industrials, per considerar que lleven llocs de feina.

1840: Creació de la **Societat Mútua dels Teixidors del Cotó**, a Barcelona, com a caixa de resistència pepr als treballadors en cas de reducció del salari i vaga.

Funcionà de manera clandestina.

1855: (bienni progressista) Primera vaga general convocada a Espanya.

1855: **Desamortització de Madoz**, afecta especialment als béns municipals.

1855: Ocupació de terres a Andalusia, Aragó i Castella, en demanda d'un repartiment.

1857: Revoltes de jornalers a Andalusia, arriben a agrupar milícies de 10.000 homes armats i 10.000 sense armes. Se senten perjudicats per la desamortització.

Corrents dis el moviment obrer

1864: fundació a Londres de l'**Associació Internacional de Treballadors (o Primera Internacional)**. Dos corrents: **marxista** i **anarquista**.

Marxisme: Vol el poder per a la classe treballadora, fet que s'assoleix amb una revolució.

Anarquisme: Va contra tota forma de poder (encara que sigui de la classe treballadora), i a favor de la lliure associació dels treballadors.

Sexenni Democràtic (1868-1874): llibertat per crear **sindicats**. Arriben a Espanya dirigents de la Primera Internacional, per divulgar les seves idees.

1869: Creació de la **Federació de la Regió Espanyola**, dins la Primera Internacional. Predomini del corrent anarquista.

1872: Creació de la **Nueva Federación Madrileña**, de caràcter marxista, precedent del PSOE.

1873: Sublevació cantonal.

1879: Fundació a Madrid del **Partit Socialista Obrer Espanyol (PSOE)**, per Pablo Iglesias Posse i altres dirigents socialistes, té un programa marxista.

1982-1983: successos violents de la **Mano Negra** a Andalusia, organització secreta presumptament anarquista.

1888: Fundació a Barcelona de la **Unió General de Treballadors (UGT)**, sindicat socialista.

Anarquisme. Dos corrents: **Anarcosindicalisme**: lluita a través del moviment sindical (encara que no exclusivament). **Anarcocomunisme**: lluita per l'acció directe (això es traduí a voltes en atemptats terroristes) i col.lectivisme (propietat col.lectiva els mitjans de producció).

Foren freqüents els atemptats anarquistes a finals del segle XIX i inicis del XX.: Bomba del Liceu (1893), Atemptat de la processó del Corpus a Barcelona (1896) assassinats de Cánovas del Castillo (1897), Canalejas (1812), Dato (1821), etc.

1910: Creació a Barcelona de la **Confederació Nacional del Treball (CNT)**, de caràcter anarquista, que gaudirà de gran influència.

Segle XX

1904: Llei del descans dominical.

1908: Creació de l'**Institut Nacional de Previsió** (1908), que amb els temps serà la Seguretat Social.

1909: (juliol-agost) **Setmana Tràgica de Barcelona**, contra el reclutament per la Guerra del Marroc.

1910: **Fundació de la Confederació Nacional del Treball (CNT)**

1914-18. **Primera Guerra Mundial**, Espanya no intervé, però exporta als països en lluita i a tercers països: pujada dels preus, molt més que els salaris.

1917: Triple **crisi de 1917**. Convocatòria de vaga general a tota Espanya, conjuntament per socialistes i anarquistes.

1917-1923: etapa del "pistolerisme" a Barcelona, especialment dirigit contra lla creixent influència de la CNT: assassinats d'obriers, patrons i agents de l'autoritat. Assassinats del dirigents sindicals Francesc Layret (1920) i Salvador Seguí (1923).

1919: Vaga de l'empresa d'electricitat "La Canadiense" a Barcelona, dura 44 dies, paralitza el 70 per cent de l'activitat industrial.

1919: Jornada laboral de 8 hores

1918-1921: **Trienni Bolxevic** a Andalusia, reivindicacions sobre la terra, exigeixen un repartiment.

1919-1922: **Martínez Anido** governador militar (1919-20) i governador civil (1920-22) de Barcelona, exerceix una dura repressió contra el moviment sindical. **Llei de fugues**.

1923: (13 de setembre) Cop d'estat de **Primo de Rivera**, s'inicia l'etapa de dictadura (1923-1930)

